

Kupujte VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglaš v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOL. XXVII.—LETO XXVII.

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY (SREDA), MARCH 22, 1944

STEVILKA (NUMBER) 67

Pucheu ustrelen; je sam dal ukaz za eksekucijo

ALZIR, 20. marca. — Pierre Pucheu, ki je bil notranji minister v kabinetu maršala Petaina, je bil danes zgodaj zjutraj ustrelen kot izdajalec. Eksekucija se je izvršila v smislu pravorek krivde, ki ga je podal posebni vojaški tribunal.

Pucheu, prominenten industrialec, ki je bil spoznan kriv kolaboracije z Nemci, je po izreku smrtnih obsodbe rekel svojim sodnikom, da bo njegova eksekucija zanimala prvo iskro civilne vojne v Franciji. Potem pa je zaklical: "To ni sodnija pravice; to je politični puč."

Eksekucija je bila izvršena na dvorišču vojašnice ob 4. uri zjutraj. Prosil je, da se mu dovoli, da sam da ukaz za streljanje, kar se mu je ugodilo.

Ustrelitev se je izvršila ob navzočnosti dveh zastopnikov sodnije, dveh odvetnikov in duhovnika, katerim se je obsojenec zahvalil za njih pomoč. Navzoč je bil tudi posebni prosekutor, katerega je Pucheu predkinal, predno so padli strelj.

Naši fantje-vojaki

V soboto odide v Fort Hayes, Columbus, O., Joseph Merhar, 1136 Norwood Rd. Prijatelji so vabljeni, da ga obiščejo predno se poda k vojakom.

K vojakom bo odšel v soboto, 25. marca poznani Alex Mišmaš, manujoč na 971 E. 76 St. Alex je član društva Spartans SNPJ. Prijatelji so vabljeni, da ga obiščejo.

V soboto, 25. marca se poda k vojakom Frank Jesenovec, e- tni sin družine Jesenovec, 5812 Prosser Ave., ter zet družine Valentine Koci, ki bo pustil po- bež žene tudi majhnega sinčka.

Na dvo-tedenskem dopustu se nahaja Cpl. Eddy Prudic, sin družine Prudic, 18707 Muskoka Ave., kjer ga prijatelji lahko o- biščejo. Na svoje službeno me- sto se vrne dne 29. marca.

POGREBI

JOHN KERN
Pogreb pokojnega John Kern se vrši v petek ob 8:15 uri zju- traj iz Jos. Zele in sinovi po- grebnega zavoda, 6502 St. Clair Ave., v cerkev sv. Vida in nato na Calvary pokopališče.

SIMON BIZJAK

Pogreb pokojnega George Ce- rovič se bo vršil v četrtek ob 2. uri popoldne iz pogrebne- ga zavoda A. Grdina in sinovi, 1063 E. 62 St. na Highland Park pokopališču. Bil je član društva sv. Nikola št. 22 H.B.Z.

Rusi se bližajo točki, kjer so Nemci začeli

Rdeča vojska samo 30 milj od Pruta, kjer so nacisti leta 1941 vdrlj v Rusijo

LONDON, 21. marca. — V Moskvi je bilo nočjo naznanje- no, da se čete Rdeče vojske na- hajajo samo še 30 milj od reke Prut, kjer so Nemci leta 1941 začeli invazijo Sovjetske unije. Včeraj so Rusi pri Mogilev- Podolsku udarili preko Dnjestra in zavzeli 40 naseljenih krajev ter pri tem presekali železniško progo med vzhodno Besarabijo in glavnim mestom Cernauti. Sovjetske čete so brez težav zdobile odpor romunskih divi- zij, katere rabijo Nemci za krit- je svojega umika.

Prodiranje proti Lvovu
Istočasno so Rusi v stari Poljski v ofenzivi proti Lvovu za- vzeli 62 nadaljnjih vasi. Prednje straže Rdeče vojske se nahaja- jo že v neposredni bližini mesta Brody, ki leži 50 milj severo- vzhodno od Lvova.

Berlin poroča, da Rusi nap- adajo mesto Kovel, ki se nahaja 100 milj severno od Lvova, in 170 zračnih milj od Varšave in 500 milj od Berlina, kar je ista razdalja do Berlina kot je raz- dalja zavezniških invazijskih sil, ki se pripravljajo za akcijo v Angliji.

Napori za rešitev jugoslovanske politične krize obetajo uspeh

NEW YORK, 14. marca. (O. N. A.) — Zunanji minister Ti- tove vlade, dr. Josip Smolaka, je prispel v London, da se udeleži posvetovanj, ki so se začela tam z namenom, da se razreši zamotana in zapletena jugoslovanska politična situaci- ja.

Informacije, katere je prejela Overseas News Agency, trde, da je navzočnost dr. Smolake najbrže znak bližajočega se spo- razuma med Titovo vlado in ru- bežno administracijo kralja Petra in predsednika Purića.

Važnost prihoda partizanskega zunanjega ministra

Zelo verjetno je, da zunanji minister maršala Tita, ki je 70-leten starček, ne bi bil odpo- toval na tako dolgo in težko in celo nevarno potovanje, ako ne bi bil imel gotovosti, da obsto- ja možnost rešitve, ki bo parti- zanom kolikor toliko ugodna. Da pa je prav taka rešitev kri- že možna in verjetna, je bilo že s precejšnjo jasnostjo povedano v govoru, katerega je imel pred kratkim angleški premier Churchill v poslanski zbornici.

Smolaka je bil po prvi sve- totni vojni delegat Dalmacije na mitovni konferenci. Nahajal se je v pokoji, ter je prevajal različne knjige, ko so Titove si- le zasedle mesto, katere so iz- trgale Nemcem iz rok. Split je izbral njega kot svojega naj- znamenitejšega meščana, da preda mesto Titovim četam. Ta- krat je prišlo do tega, da je Ti- to imenoval dr. Smolaka za svojega zunanjega ministra — bilo je to meseca septembra 1943.

Kako se bodo vršila pogajanja?
Kralj Peter in premier Purić se tudi nahajata v Londonu, na posvetovanjih z angleškimi uradnimi krogi. Dospela sta tja pred tednom dni, toda znano ni, da-li bo prišlo do skupnih po- svetovanj med Smolako, Puri- čem, Petrom in visokimi angle- škimi uradniki. Ni nemogoče, da se vrše posvetovanja le med Angleži in Smolako z ene stra-

Ena sovjetska edinica, ki je vdrla v Kovel, pravi poročilo iz Berlina, je bila uničena, in bor- ba se nadaljuje z "nezaslišano ljutostjo."

330 krajev zasedenih

Poročilo iz Moskve javlja, da so Rusi tekom zadnjih 24 ur na 500 milj dolgi fronti, ki se raz- teza iz stare Poljske do obale Črnega morja, skupno osvobo- dili 330 nadaljnjih krajev.

Okupacija 40 krajev v Besa- rabiji pomeni, da so Rusi v te- ku treh dni zavzeli skupno 80 krajev. Sedaj Rusi na zapadu prodirajo proti Karpatom, na jugu pa proti Donavi.

ni in Angleži in Petrom na dru- gi strani.

Dr. Smolaka je znamenit ju- goslovanski pravnik, rodom iz Splita, v Dalmaciji. Ustanovil je prvo agrarno stranko v Dal- maciji in njegov program za razdelitev zemlje med kmetje je bil sprejet od prve jugoslovanske vlade leta 1918. On je naj- znamenitejši strokovnjak glede konstitucionalnega prava v Ju- goslaviji, ter je bil jugoslovans- ki poslanec v Vatikanu in v Španiji, predno je tam izbruhni- la meščanska vojna.

Mihajlović mora iti

Splošno prevladuje mnenje, da bo prvi predpogoj vsake re- šitve odstranitev generala Dra- že Mihajlovića, zaradi njegove- ga sovražnega vedenja napram partizanom.

Mihajlović je obtožen izdaj- stva, ker so po besedah Church- illa, nekateri njegovih častni- kov "mešetarili s sovražnikom."

AMERIKANCI POTOPILI 17 JAPANSKIH LADIJ

WASHINGTON, 21. marca — Mornariški tajnik Knox je dan- es naznanil, da so ameriške podmornice na Pacifiku in Dalj- nem vzhodu potopile 15 nadalj- nih japonskih ladij.

Sovjetski general

To je general Popov, po- veljnik Rdeče vojske, ki je zavzela važno mesto Pskov v severni Rusiji in sedaj pro- dirja proti Estoniji.

HULL JE DEFINIRAL POLITIKO ZED. DRŽAV

WASHINGTON, 21. mar- ca. — Državni tajnik Hull je danes podal izjavo, vse- bujočo 17 točk, s katero je definiral zunanjo politiko Zed. držav, obenem pa ape- lirjal na vse svobodoljubne ljudi in narode, da se izka- žejo vredne svobode s tem, da gredo v boj zanj z vse- mi sredstvi, ki so jim na razpolago, proti tistim, ki hočejo zaslužiti ves svet.

Hull je izjavil, da je to izjavo podal kot odgovor na številna vprašanja, ki pri- hajajo na državni depart- ment, kar je označil kot do- kaz rastočega zanimanja za zunanjo politiko, obenem pa tudi kot odgovor kritikom, ki pravijo, da so Zed. drža- ve brez jasne zunanje-po- litičnega programa.

Definicija zunanje politi- ke, katero je podal Hull, vsebuje bistvo govorov in formalnih deklaracij drža- vnega tajnika v teku zadnjih dveh let.

AMERIKANCI VZELI 2 OTOKA NA PACIFIKU

Ameriška mornarica je zapečatila japonske baze v Bismarkovem morju.

SAVEZNIŠKI GL. STAN. Južnozapadni Pacifik, 22. mar- ca — Ameriški marini iz Solo- monskih otokov so v ponedeljek zavzeli otoka Emirau in Elomu- sao, medtem ko so ameriške bojne ladje v svoji prvi akciji, ki je bila do sedaj podvzeta v Bi- smarkovem morju, bombardira- le japonsko bazo Kavieng na Novi Irski.

Kakor se poroča, je akcija a- meriške pomorske sile popolno- ma zapečatila in izolirala vse japonske baze v Bismarkovem otočju in postavila Amerikance v pozicijo, s katere bodo z la- hoto bombardirali važno japo- nsko bazo Tuk.

Uradni komunikacije v tem smi- slu je objavil gen. MacArthur.

Bombardiranje japonske ba- ze Kavieng od strani ameriških bojnih ladij je trajalo tri ure in pol. Poprej je bila baza izpo- stavljena bombardiranju iz zra- ka. Ameriška mornarica in zračna sila ni v operacijah utrpela no- benih izgub.

Japonska baza Tuk, ki je bi- la prvič bombardirana iz zraka od ameriške letalske sile na Maršalskih otokih, leži samo 600 milj severno od otoka Emi- rau, ki se nahaja sedaj v ame- riških rokah.

VEZUV JE UNIČIL ITALIJANSKO VAS

NEAPELJ, 21. marca. — La- va, ki je začela bruhati iz žrela Vezuva, je popolnoma uničila e- no vas na rabri ognjenika in se- daj ogroža tri nadaljne vasi ob njegovem vzhodu. Ameriški vo- jaki so evakuirali 600 prebival- cev iz uničene vasi.

Podprimo borbo Amerike za demo- kracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bonov in vojno-varčevalnih znamk!

Ljuta borba za posest Cassina

Nemci dobivajo ojačenja skozi tajen podzemski tunel

NEAPELJ, 21. marca. — Nemci so danes nadaljevali z ljutimi napadi na zavezniške si- le med razvalinami Cassina in vrgli zavezniško silo iz razdeja- nega Continental hotela v sre- dini mesta.

Skrivnost trdovratnega nem- škega odpora v Cassinu navzlic strašnemu zračnemu bombardir-anju, v katerem je bilo mesto spremenjeno v kup razvalin, je sedaj pojasnjena. Odkrilo se je namreč, da Nemci dobivajo oja- čenja skozi tajen podzemski tu- nel, ki vodi iz sredine mesta do nekega starodavnega amfitea- tra, ki se nahaja par milj sever- no od Cassina. Zavezniški po- veljniki so šele sedaj doznali za obstoj podzemskega tunela.

Banke iščejo pojasnilo glede jugoslov. fondov

LONDON 17. marca (O.N.A.) — Danes se je tu raznesla vest, da je več ameriških in angleš- kih bank vzelo v svoje roke ini- ciativo, da razčisti vprašanje, da-li je kralja Petra ubežna vla- da še upravičena razpolagati z jugoslovanskim državnim imet- jem v inozemstvu, katero zdaj zahteva zase Titova vlada, ki i- ma oblast v notranjosti Jugo- slavije.

S svojim povpraševanjem skušajo omenjene banke dognati, da-li smatrati vladi Velike Britanije in Amerike še vedno, da je jugoslovanska ubežna vla- da v Kairu še vedno zakonita vlada te balkanske države. kljub temu, da Tito zahteva ur- adno priznanje svoje lastne vlade. Nobenega podatka ni mo- goče dobiti glede odgovora, ka- terega so dobile banke.

Obenem pa trde informirani krogi, da vlada Velike Britani- je še ni prejela uradnega obve- stila, da Tito zahteva za svojo vlado jugoslovansko imetje v zu- nanjem svetu, katerega se na- merava posluževati partizanska vlada v cilju, da podpre svojo borbo proti nemškemu okupa- torju.

Prejšnja poročila so zatrjeva- la, da je to Titovo zahtevo iz- ročil zavezniškim vladam Dr. Josip Smolaka, ki je zunanji minister Titove vlade.

Odlikovan letalec

Tehnični saržent Harold Stearns iz Passaica, N. J., je prvi Amerikanec, ki je zbil nemško letalo nad Ber- linom, za kar je dobil dvoje odlikovanj.

Nemci v popolni oblasti Madžarske

Okupacijska sila šteje 100,000 mož; Bolgarija je prihodnja na vrsti

LONDON, 21. marca. — Kakor se poroča iz nev- tralnih virov, se na Ogrskem nahaja 100 tisoč mož bro- ječa nemška armada, ki je okupirala vse strateško va- žne postojanke, prevzela železnice in radijske postaje, in Hitler sedaj išče primerne kvizlinga.

Istočasno se poroča, da so Nemci prevzeli vse telefonske in telegrafске naprave v Sofiji, glavnem mestu Bolgarije.

Iz tega se sklepa, da bo Bol- garija prihodnja balkanska dr- žava, ki pride pod popolno na- cijsko okupacijo.

Madžari se niso dosti upirali nacijem

Prevzetje Ogrske od strani Nemcev je povzročilo nekaj od- pora, ampak opozicija proti Nemcem je bila šibka in malo- dušna.

Tukaj obstoji vtis, da so bile vesti o bojih proti Nemcem na Madžarskem razširjene v ino- zemstvu od strani ogrskih poli- tikov največ z namenom, da bi se prepričalo zavezniške, da O- grska stoji moralno na njihovi strani, hotel zavarovati mad- žarske interese, kadar bo Nem- čija poražena.

Dosti važnosti se tudi ne pri- pisuje poročilu, ki trdijo, da se admiral Horthy in ostali madžarski voditelji nahajajo v Nemčiji kot "Hitlerjevi jetni- ki."

Nemške divizije na poti proti Bukarešti

Nemci se očitno tudi pri- pravljajo za okupacijo Romu- nije, v katero se že vsipajo ar-

KNJIGA AMERIŠKEGA PISATELJA SLIKA GNILOBO IN KORUPCIJO RAZNIH VLAD NA BALKANU

V založbi tvrdke Scribners je pravkar izšla knjiga "The Long Balkan Night," ki jo je napisal ameriški korespondent za razne ameriške liste, Leigh White. Omenjeni korespondent se je bil podal na Balkan v spomladi 1940 in je smel odpotovati iz Grčije v jeseni leta 1941, ker takrat Nemčija še ni bila v voj- ni z Ameriko. V svoji knjigi opi- suje razmere tik pred vojno na Balkanu in v prvi dobi iste. Glavna zanimivost v njegovi knjigi je opis silno razširjene korupcije v balkanskih deželah.

Madžarsko je našel kot drža- vo smrti in trohnože, češčenja plemenitašev, fevdalizma in fa- šizma. Vso moč je imela v ro- kah aristokracija, ljudske mase pa so bile neuke in brezbržne. V Rumuniji je bil razvit graft- tako kot v nobeni drugi državi v Evropi in država je bila tako rekoč v razkroju. Ko so prišli v deželo Nemci, so poljubno ro- pali in terorizirali ljudstvo, ne da bi se bil kdo v bran postavil. V Bolgariji je bilo samo za spo- znanje boljše kot v Rumuniji. Po mnenju avtorja omenjene države niso bile žrtve Nemčije, ampak so se pri pridružile kot vodnje pomočnice.

Jugoslavija in Grčija sta bi- li sveži, zdravi in korajžni dr- žavi v primerj z njunimi sosa- dami. Obe pa sta trpeli pod ti- ranskima vladama, ki sta za- tirali in izkoriščali ljudstvo do krvi.

Novi grobovi

FRANK ZALLER

V Lakeside bolnišnici je pre- minil Frank Zaller, stanujoč na 19505 Mohican Ave., Euclid, O. Pogreb oskrbuje Jos. Zele in si- novi pogrebni zavod, na 458 E. 152 St. Podrobnosti bomo poro- čali jutri.

FRANK HORVAT

Po kratki bolezni je umrl v Charity bolnišnici Frank Hor- vat, star 59 let, stanujoč na 1637 E. 49 St. Doma je bil iz se- la Marija Olmas, pri Dunaju, kjer zapušča sina Stevena in ne- kaj sorodnikov. Tukaj zapušča soprogo Anno, hčeri Kathryn in Josephine, ter sina S 2/c Carla, pri mornarici v Seattle, Wash. Pogreb se vrši v sredo ob 1:30 uri popoldne iz Jos. Zele in si- novj pogrebne zavoda, 6502 St. Clair Ave., ter na White- haven pokopališče.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
4231 ST. CLAIR AVENUE - HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)
By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
For One Year - (Za celo leto)\$6.50
For Half Year - (Za pol leta)3.50
For 3 Months - (Za 3 mesece)2.00
By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year - (Za celo leto)\$7.50
For Half Year - (Za pol leta)4.00
For 3 Months - (Za 3 mesece)2.25
For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year - (Za celo leto)\$8.00
For Half Year - (Za pol leta)4.50
Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

ČETNIKI IN NEMCI NA TAJNEM SESTANKU V TRSTU

Radijska postaja "Svobodna Jugoslavija" je podala sledeče poročilo:

"Zvedeli smo, da se je 20. feb. letos vršila tajna konferenca četnikov in predstavnikov nemških okupatorjev. Konferenca je bila v hotelu Continental v Trstu in se je bavila z vprašanjem načrtov novih skupnih operacij proti Osvobodilni vojski.

"Ta dan je škilil Hitler v Trst.

"Dražo Mihajlovič je bil zastopan na konferenci po notoričnem izdajniku Dobroslovu Dževdževiću, političnem delegatu vlade iz Kaira pri Mihajloviču.

"Pred kapitulacijo Italije je bil Dževdžević glavni kontakt med Dražo Mihajlovičem in italijansko komando v Hercegovini in Dalmaciji. Po kapitulaciji Italije je on zaeno s svojim štabom pobegnil iz zapadne Jugoslavije v Benečijo, kjer je dosedaj ostal.

"Na konferenci je bilo naznanjeno, da bo Dževdžević postavljen za poveljnika četnikov v Dalmaciji, Hercegovini in Bosni, a Karlo Novak, kateri je svojočasno prejel odlikovanje kralja Petra, da bo pa prevzel poveljstvo v Sloveniji.

"Ker ima Novak samo 200 članov svoje 'Modre straže' (plava garda) v Sloveniji, mu je Dževdžević obljubil, da mu pošlje kmalu več tisoč mož, čeprav do zdaj niti sam nima toliko mož.

"Nemci so Dževdževiću obljubili oskrbeti moštvo, katero bodo nabrali po taborih za vojne ujetnike v Nemčiji in Italiji.

"Nemci so Novaku dovolili, da naziva svoje edinice v Sloveniji za redno vojsko kralja Petra, katera se bo navidezno organizirala, da vodi borbo proti Nemcem v Beli gardi ali v resnici pa se bo borila samo proti partizanom.

"Dne 23. feb. t. l. se je vršila še ena tajna politična konferenca v Ljubljani, kateri so prisostvovali Hoist Glaizenan, kot delegat Dževdževića in Rupnik ter Košutić, kot delegata reakcionarcev v Hrvatski seljaški stranki, kateri sodelujejo z ustaši in četniki. Košutić je zastopal Mačeka.

"Tej konferenci so prisostvovali tudi Karlo Novak, Rudolf Žitnik, Pirkmajer, dr. Andrej Gosar in Marjan Zajc.

"Konferenca je razpravljala o vprašanju vodenja borbe proti ljudskemu osvobodilnemu gibanju v celi Jugoslaviji. Nemci so zopet pristali, da dovoli Mihajlovičevim četnikom, da izvajajo navidez nezavisne operacije ter so pustili častnikom četnikov nelegalni status.

"Do nikakega sporazuma ni prišlo z Mačkovimi delegati, ker srbsko-hrvatski reakcionarji se niso moglo sporazumeti glede porazdelitve ozemlja, na katerem živi srbski in hrvatski narod.

"Odločilo se je, da to vprašanje rešijo Nemci. Ker je Dževdževićev gl. stan v Benečiji, a oni Karla Novaka pa v Gorici, je konferenca zaključila, da se bo v bližnji bodočnosti premestilo gl. stane v področje nemške jadranske komande.

"Sestanek petorice bivših vodij Hrvatske seljaške stranke, katerim je načeljeval Pernar in Pavelić, se je vršil v Zagrebu v prvi polovici februarja, a na tem sestanku se je razpravljalo o sporazumu doseženem nedavno z ustaškimi edinicami.

"Po tem sporazumu se bodo posebne ustaške edinice priključile 'Seljaški obrambi', ko bo Nemčija v Jugoslaviji poražena. Te edinice bodo tedaj prešle pod kontrolo Hrvatske seljaške stranke.

"Ta skupina je obetala v imenu Mačeka, da hoče ščititi veliko število ustašev ter preprečiti, da ne pridejo pred narodno sodišče. Po vseh znamenjih, je povezan s to skupino tudi Pavelićev vojni minister, Navratil. On je pomagal ustaškemu polkovniku Babiću, enemu od delegatov omenjene skupine, ki je prišla na sestanek, da je z zrakoplovom odletel v južno Italijo, pooblastivši ga, da

Na nekaterih

zvezdah so gotovo živa bitja

Ali je življenje omejeno le na našo zemljo? S tem vprašanjem se pečajo zvezdoslovci, izmed katerih mnogi zavračajo domneve, da je mogoče življenje tudi na drugih nebesnih telesih. Trditelj znanstvenika Lippmanna, da je v meteorjih dobil mikrokršni na naši zemlji ne žive, in tudi opazovanja na Marsu zbuja domneve, da je vendar življenje razvito tudi na nekaterih zvezdah.

Opazovanje Marsa, kadar se najbolj približa naši zemlji, nas čedalje bolj prepričuje, da ima planet dovolj ozračja za razvoj življenja, saj so zvezdoslovci ugotovili, da se lise na Marsu spreminjajo po letnih časih.

Po tem bi lahko sklepali na precej razvito rastlinstvo.

Ameriški profesor Underwood pravi, da je morda življenje razvito na nekaterih telesih v vesoljstvu. Svoje domneve opira na opazovanja v veliki zvezdarni v Teksasu. Mož je preučil vse dosedanje ugotovitve in domneve ter prišel do sklepa da vprašanje življenja v vesoljstvu ne more biti samo predmet za pisanje čudežnih romanov. Potrebno bi bilo, da bi se raziskovalci, ki delujejo v zvezdarnah ne omejevali samo strogo na svoje strokovno delo, temveč tudi posvečali pozornost vsem sicer neznatnim okoliščinam, ki bi lahko služile pri preučevanju vprašanja, ali je življenje mogoče v vesoljstvu. Upoštevati je treba, da je najbrž v vesoljstvu več sončnih območij, podobnih našemu sončnemu območju, kar nudi že dovolj razlogov za resno domnevo, da je življenje mogoče tudi na drugih nebesnih telesih.

Kar se tiče našega sončnega območja, obstoji precej razlogov za domnevo, da je rastlinsko in živalsko življenje razvito tudi na Marsu in na Veneri. Mars ima s svojim redkim ozračjem in zaradi večje oddaljenosti od sonca, kakor naša zemlja verjetno za seboj staršo zgodovino življenja. Nasprotno pa Venera, ki je bližja soncu in je ogrnjena z gostim ozračjem, preživlja še svojo mladostno dobo.

Manj verjetno pa je, da bi se razvilo kdaj podobno življenje kakor na zemlji na Merkurju, Jupitru in Saturnu. Vendar ni izključeno, da bi bilo mogoče življenje tudi na teh planetih. A na luni?

Neprestano dokazujejo, da na luni ni vode in ne zraka ter da je tam življenje že zaradi tega nemogoče. Toda najnovejša opazovanja ne dokazujejo tega. Če bi luna ne imela ozračja, bi lahko opazovali, kako padajo meteorji na njeno temno površje na primer ob prvem kraju, ker bi nastajale na površju velike eksplozije. Lunina površina bi se zato tudi stalno spreminjala. Vendar se to ne dogaja. Meteorji padajo proti luni prav tako kakor proti zemlji; ko se ji približajo, se namreč njihova hitrost zmanjša kakor zaradi trenja, ki nastane, ko zadenejo na zračne plasti. Da padajo meteorji, ki se bližajo luni, z manjšo silo in se pogosto razpočijo, ko dosežejo njeno površino, bi dokazovalo, da luna ni brez zraka.

Razumljivo pa je, da je njeno ozračje zelo redko. Underwood tam vodi razgovore z ubežnimi jugoslovanskimi reakcionarji.

"Očitno je, da je ta nečedna igra naperjena proti vitalnim interesom in bodočnosti naše dežele." — U. C. S. S. A.

sklepa po svojih računih, da je ozračje ob luninem površju približno pettisočkrat redkejša kakor na zemlji. A razen tega so v zadnjih dveh letih začeli opazovati, da se površina dveh velikih ognjeniških žrel na luni v enakomernih razdobjih spreminja, kakor da bi tam rasel mah.

Če bi nič ne govorilo za življenje na planetih našega sončnega območja, ostane še vedno odprto vprašanje, ali ni mogoče življenje na planetih drugih sončnih območij. Ali se ne morejo na teh planetih razviti za življenje ugodni pogoji?

Angleški zvezdoslovec Jeans je odgovoril na to vprašanje zanihalno. Skliceval se je na to, da je naše sončno območje nastalo tako, da je bljunil iz prasonca velikanski slap pravitari, ko je to velikansko nebesno telo srečalo neko drugo sonce. Slap je pozneje zaradi vrtenja razpadel v planete. Zato je zelo neverjetno, da bi se nebesna telesa, ki so tako silno oddaljena drugo od drugega srečala v vesoljstvu večkrat. Kaj takšnega se lahko pripeti v vesoljstvu po mnenju Jeansa samo enkrat po čudovitem naključju.

Temu se pa protivi Underwood. Izračunal je, do je mnogo več verjetnosti, da pride v vesoljstvu večkrat do takšnih naključij, ki se zdijo Jeansu edinstvena. Po Underwoodovih računih je več verjetnosti, da se v vesoljstvu srečajo sonca v preveliki bližini in da pride do katastrofe; ki je posledica rojstva novih nebesnih teles. Underwood naglašja, da je v sami Rimski cesti po dosedanjih ugotovitvah okrog sto tisoč milijard sonc. To je toliko sonc, da bi lahko naložili vlak 200 krat tako dolg kakor je dolga proga od New-Yorka do San Francisc, če bi vsako izmed teh sonc bilo majhno kakor sibra. Kdo bi potemtakem lahko stavil, da se izmed tako velikanskega števila sonc dvojica ne more več srečati v preveliki bližini, kakor se je prasonce, ki je bilo mati naših planetov. Zato sklepa Underwood, da je Jeansova trditev neverjetna, ter domneva, da je v vesoljstvu še več podobnih sončnih območij, kakršno je naše, to se pravi, da so dani pogoji za razvoj življenja.

Kako se velik umetnik pripravlja na svojo vlogo

Vsak velik filmski igralec ima priprave, ki mu ga je dalo filmsko občinstvo ali pa kritika. Te priprave dobro poznamo iz dnevnih reklam za ameriške filme. Edini od res velikih ameriških filmskih igralcev, ki nima nobenega priprave, je Paul Muni, ki ni niti "veliki" niti "največji", niti "najlepši", niti "kralj". Kadar je govor o Muniju, zadostuje njegovo ime in njegovo ime pravi tudi, da bo film, v katerem Muni nastopa, umetniško delo.

Ta igralec ima v svoji bilanci 20 filmov, od katerih je vsak svojevrsna umetniška stvaritev. V njih se očituje delo človeka, ki gre po svoji umetniški poti in se ne meni ne za kritiko, ne za reklamo, ki ne išče slave in priznanja, ampak samo zadovoljstva v umetniškem delu.

Ni čuda, da je do takega igralca površno filmsko občinstvo bilo brezbržno in hladno. Šele s filmom "Rešitelj človeštva" je Muni kot Pasteur osvojil tam vodi razgovore z ubežnimi jugoslovanskimi reakcionarji.

Med posnemanjem svojih filmov Muni prebije vsak dan po nekoliko ur čisto sam v svoji sobi, v popolni tišini, maskiran in obločen za svojo vlogo. V tišini se privaja na drugi značaj, ki ga bo moral podajati v filmu.

Ni čudno, da pri taki vestni in resni pripravi in seveda velikem naravnem umetniškem daru, Muni žanje uspehe, kakor smo to videli pri njegovem "Pasteurju" in kakor smo videli tudi pri "Juarezu".

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bonдов in vojno-varčevalnih znakov!

THE WAR'S NOT OVER FOR HIM!

ji tudi ta, žal, večidel filmskega občinstva.

Po zadnjih velikih filmih so govorili, da Muni ne bo več igral. Res je odšel na daljše potovanje po Evropi in Aziji, toda ko se je vrnil v Ameriko, je spet prejel nekaj velikih vlog, zlasti vlogo Juareza v filmu o žaloigri mehiškega cesarja Maksimilijana Habsburškega.

Zanimivo je pri takem igralskem mojstru vedeti, kako svoje dovršene vloge študira in kako ustvarja svoje značaje, od katerih je vsak na svojevrsten način zamišljen in dodelan.

Prva skrivnost njegovega dela je v tem, da sam že dolgo naprej izbere film, v katerem bo imel glavno vlogo.

Mesece in mesece traja samo psihološka priprava za to vlogo. O osebnosti, katero naj predstavlja, si sam oskrbi vse zgodovinski in drugi material, vse knjige in vse slike, ki jih more dobiti. Zato nas v filmih o zgodovinskih osebnostih pogosto preseneti s kakim malim gibom, okretom roke ali telesa, ali s komaj zaznatnim naglasom v govoru.

Iz take malenkosti oživi pred nami postava, katero predstavlja in s katero se je tesno sklenil v podoživljanju. Muni ne govori samo besed. Njegov govor je prežet z notranjim življenjem osebnosti, katero predstavlja. Zato smo v "Rešitelju človeštva" neprenehoma čutili stik, ne z Munijem, marveč z velikim Pasteurjem. Muni ima pri svojih filmih vedno po dva režiserja. Filmskega in pa svojo ženo. Pred njo govori Muni besedilo vseh filmov, pred njo študira prve gibe, ki jih žena popravlja. Ta priprava poteka v sobi, katere zidovi so na vseh straneh obloženi z zrcali, da umetnik lahko vsak trenutek nadzoruje vsak svoj gib in njegovo odtentke. Šele kadar je v glasu in sediti podrobno z ženo pomočjo zrelati svojo vlogo, odide v delavnico na skupno delo s pravim filmskim režiserjem.

Med posnemanjem svojih filmov Muni prebije vsak dan po nekoliko ur čisto sam v svoji sobi, v popolni tišini, maskiran in obločen za svojo vlogo. V tišini se privaja na drugi značaj, ki ga bo moral podajati v filmu.

Ni čudno, da pri taki vestni in resni pripravi in seveda velikem naravnem umetniškem daru, Muni žanje uspehe, kakor smo to videli pri njegovem "Pasteurju" in kakor smo videli tudi pri "Juarezu".

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bonдов in vojno-varčevalnih znakov!

ŠKRAT

Hiša s 5,000 psi.

Pred časom so v mestu New Yorku uradno prešteli pse. Te prilike so ugotovili, da je v New Yorku hiša, v kateri prebiva 5,115 psov. To ni kaka posebna hiša, ampak veličastna hiša sredi New Yorka, ki je večja hiša na svetu. Psi, ki hiši pripadajo vsem moglim plemenom in se jim prav imenitno godi. V vsakem naslednjem mesecu so za pse napravljene posebne terase, kamor se hodijo psi sprehajati.

OTOKE JE DAL ZA DOTO

V 15. stoletju so Shetlandske otoke blizu severne obale Škotske spadali skupaj z otocijem Orkado v danski državi.

Ko so leta 1449 za danskega kralja kronali Kristijana I., bila Danska tako velika, da je raztezala od ustja reke Labe do najbolj severnih meja Švedske in od obale Švedske do meje Rusije.

Kljub tem velikim deželam je kralj Kristijan I. svoji hčeri, ki je bila Škotska kraljica Jakobom III., ni mogel izplačati več dote kakor 2,000 goldinarjev, dasi je spočetka obljubil hčeri celih 60,000 goldinarjev dote.

Ker torej ni mogel dote izplačati vse obljubljene dote, je kralj zastonj ostal pri Škotski in so pozneje pripadli Angliji.

CISTILCI USES NA KITAJSKEM

Ce potuješ po severni Kitajski v jeseni, ko je rado vetrovno, se ti zdi, da jo bo takoj prebrala popihati iz te dežele. Vse dviga v prah izpremenjeno seno ilovico in ta prah sih v očeh, nabira se pod obleko in krije ti vse telo.

Cloveku ne diši jed, v ustih čuti blato, oči se mu solze in še ima tako zamašena, da se glasove iz neposredne bližine kakor bi prihajali iz velike oddaljenosti.

Zato se ne smemo čuditi, da se na Kitajski preživljajo milijoni ljudi tudi s tem, da svojim bližnjim ušesa.

To je poklic, ki ga je ustvarila nujna potreba. Cistilci se sede na oglišč ulic po kitajskih mestih, kakor pri nas čevljarji. Na mesto ščetk strgulice, žličice in podobne go spretnosti. Za čiščenje ušes potrebuje Kitajec precej toliko časa kakor brivec v našem jeziku.

DELNIŠKA SEJA

Ameriško-jugoslovanske tiskovne družbe

se vrši

v sredo, dne 22. marca, 1944

ob 8. uri zvečer

v družbinah prostorih, 6231 St. Clair Ave.

Odpoved nesrečne žene

ROMAN

Po W. Hauffu priredil Franjo Kolenc

(Nadaljevanje)

Ko je voz drdral mimo Ecole de Medicine, se mi je dozdevalo, da mi srce počni in sem žalostno šepetala: "Za večno!"

O tebi potem nisem nikdar slišala. Sploh pa sem mislila, da si ti že zdavnaj pozabil na ubogo beračico, ki je prejela od tebe toliko dobrot, poplačala pa ti jih je le z enim revnim poljubom. Kako bi mogla želeči, da bi me med šumnim svetom ohranil v spominu? Polagoma sem se vživela v svojo usodo. Življenje mi je grenilo poleg spomina na tebe misel, da živim po milosti drugih. In ravno ta misel je predvsem pripomogla, da sem postala Faldnerjeva žena. Ko je grofica obiskala posestvo, ki je z njegovim sosedno, je bil često njen gost. Pri tem je spoznal tudi mene. Zaprošil je za mojo roko. Spoznala sem, da grofica želi to zvezo. Kaj mi je bilo storiti? Ušla sem se. Srečna sem bila le enkrat v življenju in ni bilo upanja, da bi še kedaj postala srečna, zato mi je bilo vseeno — tako sem postala njegova žena.

Froben jo je molče poslušal. Srce se mu je stiskalo od žalosti. Saj je čutil isto boleščino to ubogo, mučeniško dekle. Ko je utihnila, je tiho vzdihnil.

— Ubogi otrok! Faldnerjeva žena si postala. Zakaj ravno Faldnerjeva, ki je tako surov, tako brezsrčen, a ti tako rahločutna, tako nežna, plemenita. Ali res nisi zaslužila boljše usode? Iz enega trpljenja si padla v drugo, ki je še mnogo hujše. Ljubi Bog, zakaj se je moralo

tako zgoditi? —

Umolknil je in dolgo — dolgo zrl Jozefi v oči. Ko je videl, kako veselo se mu je smehljala vsa prevzeta od notranje sreče, se je obotavljal, ali bi povedal ono grenko misel, ki mu je v tem trenutku polnila dušo, ali pa bi jo zamolčal. Vedel je, da z Jozefinega obraza izgine veselje in da se v njeno srce zaje žalost. Težko mu je bilo, a moral je govoriti.

— Jozefa — je tiho začel — za mene v tej hiši več ni prostora. Dasi je Faldner surov in brezsrčen, ga vendar ne smem varati, ker je bil svojčas moj prijatelj. O, iti moram in zapustiti raj, ki se mi je to uro odprl. Kako pust bo zopet svet! Začne se tavanje brez miru. Kjerkoli bom, se bom v mislih vedno vračal k tebi. Srce me bo vlečlo sem, toda jaz ne bom smel priti.

Iz glasu mu je odmevala bolest. Ko pa je videl, da Jozefin obraz blede in so se v očeh prikazale svetle solze, se je skušal nasmešiti. Sklonil se je in poljubil njene solzne oči.

— O, en dan še, samo en dan — je šepetala mehko žena. — Saj sem te komaj sedaj našla in ti misliš že na to, da bi ubežal. Vidiš, ko odideš, se zopet zaprejo vrata moje sreče. Tako prazno, pusto bo vse. V mojem srcu zavladala ledena zima in nikdar ne zasije v njeja pomladanski solnčni žarek. Sama, čisto sama bom zopet, vsa nesrečna, potrta. Trdo bo moje življenje, zato si moram nabrati nekaj lepih spominov, ki mi bodo delali družbo v tej neznosni puščavi. O, spomin na ta dan me bo spremljal do smrti in mi bo tolažba v vsaki bridkosti. —

Ostani, ljubi prijatelj, ostani vsaj en dan!

Trdno se ga je oklenila, ko da bi se bala, da ji v tem trenutku zbeži. Ihtela je. Saj je bila misel na ločitev tako grenka. Se težja bo, kakor je bila prva v Parizu.

Froben je nepremično zrl pred se. Čelo se mu je zgubalo, ko da razmišlja o zelo važni stvari. Naenkrat se je obrnil proti Jozefi.

— Veš kaj? — je začel počasi. — S Faldnerjem bom govo-

SILVER STAR—James P. Shaw, American Red Cross field director, who rescued American soldiers from the sea after their landing craft had received a direct bomb hit on July 11, 1943, near Licata, Sicily, is awarded the Silver Star for gallantry in action by Major General John T. Lewis. The award, received in a ceremony at Memorial Continental Hall, Washington, D. C., February 29, is the first of World War II to an American Red Cross worker.

Harmon pred časnikarji

Lieut. Tommy Harmon, bivši vrh v nogometu, ki se je že dvakrat zgubil od svoje baze po napadu na sovražnikove postojanke, toda se mu je obakrat posrečilo dospeti nazaj na varno. Slika je bil povzeta, ko je bil v konferenci s časnikarji v Washingtonu.

ril. Vse mu povem. Upam, da ga cela stvar gane. Ne ljubi te in ti si vsa nesrečna ob njegovi strani. Prosil ga bom, naj se loči od tebe. In potem boš ti svobodna in — moja. Res, moja hiša ni tako lepa, toda sijaj in bogastvo, ki ga zapustiš tukaj, bo nadomestila moja neizmerena ljubezen. O, saj je ljubezen največji zaklad na svetu. Sijaj, bogastvo sta mrtva, ona pa oživlja, osrečuje. Moja kraljica boš in jaz ti bom stregel kot zvest služabnik. O, kako bova srečna!

Žena je žalostna gledala proti nebu in je še bolj krčevito zajokala.

— Raj sreče je za mene zaprt. Ko bi bila evangeličanka kakor ti, bi bil zakon mogoč. Toda naju je poročil katoliški duhovnik in to zvezo more pretrgati le smrt, ker je sveta, nelečljiva. O, Bog, trda je ta za-

poved, a kršiti se ne sme. Ne, za mene ni sreče na svetu. Trpela bom, kakor sem trpela prej. Božje postave nočem prekršiti, ker bi imela greh. In kakor bi bila moja sreča, ako bi bila moja vest nemirna, ako bi me povsod spremljala misel, da sem z grehom kupila svoj zemeljski raj? Ne, ljubi prijatelj, to se ne sme zgoditi.

— Torej vendar za večno — je vzkljnil mladenič. — Jutri še, potem pa se ločiva za vselej?

— Za večno! — je zašepetala žena komaj slišno in ga je poljubila kakor oni večer, ko sta se prvič ločila.

Molče sta sedela privita drug k drugemu. Nad njima pa se je zbiral črn oblak. Nekaj trenutkov še in zadivja orkan, ki razprši vso srečo in do dna pretrese srca. Preveč sta bila zatopljena v misli in tako nista slišala, da je listje bližnjega grma močno zasumelo. Proti lopu se je oziralo dvojje divjih oči. Bil je Faldner. Ves razjarjen se je vrnil z dela. Ker žene in

SEZNAM

S KOM MORETE POMAGATI K ZMAGI

MASCOBE IN MASTNI ODPADKI
Prodajte vašemu mesarju

KOVINSKI ODPADKI
Povprašajte v vaši mestni dvorani

SHRANITE STARE CASOPISE
Pokličite PR. 6100 za odpremo

KOSITRNE SKATLJICE
— Operite jih
— Strite jih
— Shranite jih
— Oddajte jih

na pristojna mesta za pobiranje

Pobiranje v Clevelandu:
— na vzhodni strani
— prvi teden v mesecu
— na zapadni strani
— tretji teden v mesecu

Afriški vojaki

Takozvani afriški "Goums" francoske armade, so dobili ameriške vojaške obleke, toda ker vztrajajo pri tem, da nosijo svojo narodno nošo, nosijo eno uniformo nad drugo. Zgornja slika kaže kako so opremljeni za boj. Poleg moderne vojaške opreme, še vedno nosijo s seboj tudi velike nože.

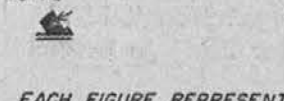
gosta ni našel v hiši, ju je šel iskat v vrt. S sklonjeno glavo se je bližal lopu. Naenkrat mu je udaril na uho skrivnostno šepet. Začuden je obstal in prisluhnil. Iz lope so prihajali tihi glasovi. Radovednost se je vzbudila v njem. Previdno se je skril za grmičevje in se oprežno plazil proti lopu. Pri zadnjem grmu je zopet prisluhnil. Obraz mu je zardel. Po glasu je spoznal ženo in Frobna. Ujel je prijateljeve besede, ko je Jozefa govoril o ločitvi. Ženinega odgovora ni slišal, ker je prethito govorila. Prsi so mu vzvalovile. V srcu je zagorel tako divji srd, da bi najraje planil v lopo in ubil prijatelja in ženo. Premagal se je in čakal, kaj bo sledilo. Ko razparjen ris je prežal na vsak gib in ko je videl, da se je Jozefa nagnila k mladeniču in ga je poljubila, se mu je za trenutek stemnilo pred očmi.

SINKINGS OF SHIPS CARRYING LEND-LEASE GOODS TO U.S.S.R.

1942

1943

EACH FIGURE REPRESENTS 1% OF SHIPS SAILED
FOREIGN ECONOMIC ADMINISTRATION OWI

Zaskrpal je z zobmi in planil iz grma ko krvoločni tiger.

Jozefa je zakričala, ko je zagledala moža, ki jo je divje zrl z izbuljenimi očmi. Froben je skočil kvišku. Pripravljen je bil na vse in je stopil za en korak naprej, da bi ubogo ženo branil pred besno jezo brezsrčnega moža.

— Tako? Tu te najdem, nesramnica! — je zakričal, da se je lopa stresla. Tresel se je od jeze. Roko je dvignil, da bi z jahalnim bičem udaril po nesrečni ženi. Froben je skočil k njemu, mu izvil iz roke bič in ga zagnal v stran.

— Prosim te — je dejal s tresočim se, a vendar odločnim glasom. — Vrt je poln ljudi in

ako ne utihneš, bo kmalu vsa okolica vedela za tvojo sramoto.

— Kaj? — je kričal ta. — Moja hiša je že dovolj osramočena. Ali poznaš ta list? — je tiščal košček papirja ženi pred oči. — Dobro poznam tvojo pisavo. To je tisto sladko pisemce, ki si ga pisala svojemu junaskemu dobrotniku. O, kaj sem moral doživeti! Beračico, čisto navadno beračico, ki se je popoči potikala po pariških ulicah, sem si izbral za ženo? Ali ni to dovolj velika sramota! —

Glasu mu je zmanjkalo. Obupno si je pulil lase. Čez nekaj časa se je divje ozrl na Frobna.

— Drago mi poplačaš to sramoto — je zasikal skozi zobe. — In ti, nesramna beračica — se je obrnil k Jozefi — v tem trenutku zapusti mojo hišo! Kar pojdi s krožnikom na Pont des Arts in berači kakor prej. Od tega trenutka te ne priznavam za ženo. Ako ne greš, te dam zapoditi po služabnikih ko psa.

(Dalje prihodnje)

CHARLES & OLGA SLAPNIK

Cvetličarna

6026 ST. CLAIR AVE.

Tel.: EX. 2134

Našim cenjenim prijateljem in znancem naznanjamo, da smo nanovo otvorili cvetličarno, kjer bomo postregli z vsakovrstnimi cvetlicami, šopki, venči in cvetjem v lončkih.

V tej stroki smo dobro izurjeni, ker smo več let skupno delali s pokojnim Ignac Slapnikom. Priporočamo se za naklonjenost.

UNSAFE at HOME

RACIJSKI KOLEDAR

PROCESIRANA JEDILA — Modre znamke A-8, B-8, C-8, D-8 in E-8, v knjižici št. 4 so vsaka veljavna za 10 pointov do 20. maja.

MESO, SIROVO MASLO, SIR, MESO V KONZERVAH, itd. — Rdeče znamke A-8, B-8, C-8, D-8, E-8 in F-8 v knjižici št. 4 so veljavne vsaka za 10 pointov do 20. maja.

SLADKOR — Znamka št. 30 v knjižici 4 je veljavna za 5 funtov sladkorja do preklica. Znamka št. 40 je sedaj veljavna za 5 funtov sladkorja za vkuhanje, in sicer do 28. februarja, 1945. Znamka št. 31 postane veljavna s 1. aprilom.

ČEVLJI — Znamka št. 18 v racijski knjižici 1 je veljavna do 30. aprila. Znamka št. 1 na strani z aeroplani v knjižici št. 3 je veljavna do preklica.

GASOLIN — Znamke v B in C knjižicah so veljavne vsaka za 2 galona dokler se jih ne porabi. Nove B-2, B-3, C-2 in C-3 znamke so veljavne za pet galonov gasolinea. Ime države in licenčna številka mora biti zapisana s tinto preko vsake znamke, ki se jo odda za gasoline.

TAJERJI — Prihodnji pregled tajerjev avtov, čigar lastniki posedujejo A knjižico, je do 30. marca; za one z B knjižico do 30. junija; z C knjižico do 31. maja. Komercialna vozila morajo dati tajerje pregledati vsakih 6 mesecev ali ko prevozijo 5.000 milj, katero je preje.

OLJE ZA KURIVO — Kuponi 4 in 5 so sedaj veljavni. Za vsak kupon dobite 10 galonov olja.

ZGANJE — Deveta perijoda za nakup zganja poteka 8. aprila.

How to declare war on the Axis

I being of sound mind, and madder than all get out...do hereby personally DECLARE WAR ON THE AXIS...and to make it stick, I am doing, or shall do one of the following four things mighty quick

1 Set aside as much of my pay as I can in War bonds through the Payroll Savings Plan. If I am signed up already I'll raise my sights.

2 If I am working in a plant where the plan is installed but I haven't signed up yet... I will do it today.

3 If the Plan hasn't been installed in my plant... I will talk to my superiors, and see if it can't be adopted right away.

4 If I am unable to get in on the Payroll Savings Plan, I will go to my local bank where they will help me start my own personal plan.

SIGNED (Your name goes here)

YOU'VE DONE YOUR BIT --- NOW DO YOUR BEST!

BOOST YOUR BOND BUYING THROUGH THE PAYROLL SAVINGS PLAN

This advertisement is a contribution to America's all-out war effort by

ENAKOPRAVNOST

VRAŽJE DEKLE

Zgodovinski roman
ILKA VASTETOVA

(Nadaljevanje)

"Trpljenje?" je zmajal Gražar z glavo. "Odhod iz teh zidov zame ni trpljenje. Potreba mi je."

"Vem. Toda tega nisem mislil. Ker se mi zdi, da te bo strašno zadelo in nočem, da se drugim izdaš, kadar ti povedo grozno novico, ti jo rajši zdaj sam povem. Sinoči so zaprli gošpo Marijo Koprivovko na obtožbo patra Jurija kot — čarovnico..."

Nobenega glasu ni bilo iz Gražarjevega grla. Zapri je oči in se za trenutek naslonil na vrata. Kolena so se mu pošibila. Gvardijan se je ustrašil njegovega strahotno bledega obraza.

Ze je pristopil, tedaj je Gražar prijel za kljuko in počasi odšel skozi vrata.

Nekaj minut kasneje je stopil iz samostana v svoji nekdanji, nekoliko ponošeni meščanski obleki s hlačami do kolen, s širokokrilno rjavo suknjo, spreddaj čipkasto kravato, ob boku kratek meščanski meč, obrt in z velikim črnim klobukom na glavi.

Mahnil jo je naravnost na hrib proti krški graščini. Ni videl patra Jurija, ki je bil stopil iz cerkvenih vrat, pa se je zopet umaknil za nje, ko je opazil Gražarja. Za trenutek je izginil večni smehljaj s patrovega obraza. Nekaj — kakor strah — je bilo v njegovih očeh, ko je zrl za umetnikom... Krinka je padla, a takoj mu je bila zopet na obličju.

Smehljaje je pater, Jurij prekorajčil cesto in potkal na Koprivova vežna vrata. S strahom in mržnjo v očeh mu je odprla, vsa objokana, stara Mica in mu pokazala gospodova vrata.

Pristav je planil, ko je zagledal prišleca. Rdeče obrobjenih, srščih očih mu je stal nasproti. Slehera mišica v njem je trepetala od jeze in sovraštva. Nehote mu je roka segla po meču.

Kapucin se je sladko smehljajal.

"Vem, da so hudi name, gošpod pristav. A storil sem le svojo dolžnost. Njihova duša je ranjena. Prišel sem, da rano zacelim. Prosim, naj gredo z mano!"

Tako samozavesten je bil patrov nastop, da je pristav šel brez ugovora za njim.

Vstopila sta v jedilnico.

Pater Jurij je stopil naravnost k oknu, ki je ležalo proti vrtu, ga odprl in molče, z iztegnjeno roko pokazal na vrt. Njegov trdi pogled je prisilil mladega moža, da je pristopil in se sklonil skozi okno.

Patrov iztegnjeni kazalec se je počasi zazibal v smeri od vrtnega zidu proti sosednemu oknu — oknu Marijine spalnice.

Pristav je prebledel. Njegove razprte modre oči so z grozo stremele na sledove moških stopinj, ki so vodili po snegu od ograje do raztepanega mesta pod oknom njegove žene.

Tiho so prihajale besede preko smehljajočih se patrovih ust:

"Čarovnica je dobivala nočne obiske."

Kopriva se je vzravnaval.

"Ni res! Ne more biti res!"

Pater je dvignil tri prste.

"Pri Bogu prisegam, da sem ga sam videl."

"Koga? Kdo je bil?"

Pater Jurij je dvignil rame na:

"Noč je zakrivala greh in grešnika."

"Da, da. Zame je smrt najboljše rešiteljica. O, da bi že bilo vse končano!"

Marija je v kožuhi zavita čepela na slami v kotu svoje tesne ječe. Zunaj je pojeval dan. Vedno medlejša svetloba je prihajala skozi lino pod stropom. Mlada žena se je tesneje zavila v kožuhi. Mraz jo je stresel. Spominjala se je one mrzle ječe v ljubljanskem vicedomskem stolpu, ječe, ki jo je bila delila z Gražarjem.

Gražar! Nekdaj je pričakovala, da jo popelje njegova ljubezen v nebesa na zemlji.

In zdaj?

Zdaj se že zapirajo za njo življenska vrata in namesto onega, ki ga ljubi, ji smrt ponuja roko.

Njena zrela duša je videla in pretrpela vsa pota svoje nesrečne ljubezni. Videla je sebe zasramovano, opljuvano javno privezano na "pranger", izgnano z bičem iz mesta; njega pa na sramotni križ pritrjenega, do krvi bičanega... Ali bi se njegova ljubezen ne ohladila, ne izpremenila v — mržnjo?

Ne, ne, tega ne! Rajši smrt! Skozi odprto lino so prihajali zategli glasovi žalostne melodije — violine!

Violina! Matija!

On, da, da. To je on. Njegova pesem je to, njegova najljubša pesem, ki jo je kolikokrat igral pri Valvasorju:

Stoji, stoji jablan, aj jablan zelena, spodaj leži senčica, aj senčica hladna... Aj senčica hladna...

... Narodna pesem o bolnem pobiču in ptici...

Noč za nočjo se je oglašala Matijeva violina iz gozda nad stolpom. Violina je jokala in tolažila, prosila in molila. V tihih zimskih nočeh so se razlegali v srce segajoči glasovi nad spečim mestecem, da so se budiili ljudje, se križali in šepetali molitve pod odejami.

"Hudiču so vzeli družico, pa se joče za njo," je dejal stari ječar svoji ženi in si pokrtil ušesa z blazino.

Matija pa je sviral in sviral. Prenehali je šele, ko so mu prsti odmrli zaradi mraza.

Nekega večera, ko je spravil violino, se je splazil pod gozdom proti Zatonu. A komaj je napravil nekaj korakov, je stala pred njim temna postava. Ze je prijel za meč.

"Jaz sem — gvardijan," je zašepetal glas.

"Oni? ... Oni?"

Stopila sta izza grmovja in Gražar je v luninem svitu res spoznal gvardijana. Starček je prijel Gražarjevo roko in jo močno stisnil.

"Gražar! Rešiti jo moramo! Ona ne sme umreti. Nedolžna je. Ali verujete, da je nedolžna?"

Gražar ni odgovoril. Le nje-

The Human Adventure

Dramatizing great events in the history of mankind and the accomplishments of science, the educational and cultural program, The Human Adventure, is winning favor with listeners interested in popular education by radio. The cast of this unusual show which originates in the Chicago studios of WGN Mutual at 7:30 p.m. CWT, and is broadcast Thursday evenings over 86 network stations, is shown above at a recent broadcast. The program is prepared and sponsored by the University of Chicago in conjunction with the Encyclopaedia Britannica.

Nemški ujetniki

Angleški vojak stoji na straži nad prvimi nemškimi ujetniki, ki so bili zajeti v prvem vpadu zaveznikov na zapadni obali Italije. Nemške čete so skušale pripraviti za zavezniški napad na Rim, s tem, da so odstranile vso vojaško opremo iz tega mesta.

govori prsti so se krčevito oklenili starčevih.

"Poslušajte, Gražar!" se je gvardijan sklonil k Gražarjevi mušesi in šepetaje nekaj razlagal.

"Premalo nas bo," je mladi mož odskimal.

Se sta se šepetaje dogovarjala o tem in onem. Naposled se je gvardijan poslovlil in izginil v temi. Gražar je nadaljeval pot proti Zatonu. Njegov obup se je zopet umikal upanju.

Se noben čarovniški proces se ni tako zavlekel kakor oni gospe Marije Koprivovke. Ze tretji mesec je bila v ječi. Zaslišali so veliko število prič in dognali mnogo njenih "copernij". Glavni prič njenih grehov sta bila pater Jurij in stari Cotar.

Pater Jurij je izpovedal, kako

jo je opazoval v Valvasorjevi hiši, ko je čarala v učenjakovi delavnici. Bil je nekoč priča, ko je Marija iz zaprte knjige brala in narekovala Valvasorju citat, ki ga je potreboval. Potem so pregledali oni odstavek, bil je od besede do besede točen — seveda, ker ji ga je hudič prišepetaval. In pater je povedal, kako se je Marija branila sveti Devici posvečenega cvetja — "gotovo je njenemu ljubimcu, hudiču, cvetje smrdelo."

In še je izpovedal pobožni mož, kako je pošiljala v samostan posladke, "a vselej tako, da so prišli na mizo po blagoslovni molitvi... Saj je znano, da se hudič boji blagoslova". Naposled je še navedel, kako se je nekoč jed izpremenila v gnój in črve, ker slučajno ni molil nad njo.

Druga priča, ki jo je silno obremenila, je bil stari Cotar. On je pripovedoval staremu sodniku Kovačiču in njegovemu pristavu, kako je čarovnica hodila okrog njega, ko je delal čudodelni stolček — kajpak, da bi ga zmotila! — in kako jo je pri polnočnici izmed vseh spoznal, ker se je pri povzdigovanju ozrla na cerkvena vrata. Opazil jo je tudi, kako se je objemala s samim hudičem, ki jo je v menihovi podobi čakal v temi za Savo.

"Hudičeva priležnica je bila," je s povzdignjenim, hrešččim glasom končal stari Cotar. "In prav je, da umre, da se ne rodi hudič iz njenega grešnega telesa."

Sodnik je na to obtožbo odredil, da preišče obsojenko izvedena ženska. In babica je do gnala, da je Marija — noseča v tretjem mesecu.

Tedaj je sodnik pogledal svojega pristava, ki je, sedeč poleg njega, prebledel, vstal in zopet sedel. Sklonil se je k mlademumu možu in ga šepetaje vprašal:

"Ali priznajo plod, gospod pristav?"

Lepi pristav je stisnjenih ust stisnil predse... Če pritrdim, jo izpuste iz ječe, dokler

ne porodi — rešim jo lahko, prilike bi bilo dovolj — ušla bi jim... Ne, ne. Spečala se je z drugim, z drugim, ki ga je ljubila... zato sem se ji gnusil!

"Ne," je dvignil glavo, "starec je govoril resnico: plod je iz hudičevega semena." Stisnjene oči so mu gorele kakor mačka.

Stari sodnik je počasi priklimal.

Krško je imelo zopet senzacijsko iz Ljubljane je dospel krvni sodnik z vsem sprenstvom, dvema prisednikoma, pisarjem in krvnikom ter krvniškim pomočnikom.

(Nadaljevanje)

Mali oglasi

ČE JE TREBA

vašo streho pokriti z vročo smolo in gramozom (gravel) ali pa z azfaltom, obrnite se na v tem delu zanesljivo in najstarejšo firmo v naselbini.

KATZ ROOFING CO.
861 E. 72 St.
GA. 2115

Podnevi ali ob večerih

Za Velikonoč

se spomnite naših mož v armadi z zabojem prstnih Florence Barrie čokoladnih bonbonov. Mi pošiljamo vstopno kamor se dostavlja U. S. pošto.

INTERNATIONAL PARCELS SERVICE
49 Old Arcade, Cleveland 14, Ohio

Prodaja se

delikatesno trgovino, z grocerijsko in mesom za sendviče. Pokličite Orchard 6440. Prodaja se radi bolezn. Zelo prometno prostor, in sedanji lastnik je na temu mestu devet let.

Društvo Sv. Ane, št. 4 S. D. Z.

Predsednica, Julija Brezovar, 1173 E. 60 St.; podpredsednica, Jennie Stanonik; tajnica, Mary Bradač, 1153 E. 167 St.; zapisničarka, Genovefa Zupan; blagajničarka, Josephine Orazem, 6326 Carl Ave.; rediteljica, Mary Pristov; nadzornice, Anna Erbenik, Jennie Suvak, Rose L. Eršte. Društveni zdravniki so vsi slovenski zdravniki v Clevelandu in bližnji okolici. Društvene seje so vsako drugo sredo v mesecu. Začetek ob 8. uri zvečer v Slov. nar. domu, 6417 St. Clair Ave., soba št. 1.

Mi plačamo

več gotovine za vaš rabljen avto. Tudi kupimo pokvarjene, ožgane ali zavržene avte. 13411 St. Clair Ave., GL. 6786.

DO YOU FEEL NERVOUS RESTLESS HIGH-STRUNG

On "CERTAIN DAYS" of the Month? Do functional periodic disturbances make you feel nervous, cranky, irritable, forgetful, tired and "dragged out" — at such times? Then start at once — try Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound to relieve such symptoms. Pinkham's Compound is famous not only to help relieve monthly pain but also accompanying weakness, tired, nervous feelings of this nature. Taken regularly — Pinkham's Compound helps build up resistance against such symptoms. For years thousands upon thousands of women and girls have reported benefits. Follow label directions. Well worth trying!

LYDIA E. PINKHAM'S VEGETABLE COMPOUND

Mali oglasi

ČE POTREBUJETE novo streho ali pa če je treba vašo streho popraviti, se obrnite do nas. Izvršimo velika in majhna dela na trgovskih poslopij in domovih. Brezplačni proračun.

Universal Roofing Service
1106 St. Clair Ave.
CH. 8376-8377
Ob večerih: ME. 4767

B. J. RADIO SERVICE

1363 E. 45 St. HE. 3028
Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatih

Zakrajsek Funeral Home, Inc.
6016 ST. CLAIR AVENUE
Tel: ENdicott 3113

Oblak Mover

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitro postreženo. Obrnite se z vsam zaupanjem na našega starega znanca

John Oblaka

1146 E. 61 St.
HE 2730

Pridite in ogledajte si našo zalogo novih spomladanskih zastorov in "draperies".
PARKWOOD HOME FURNISHINGS
7110 St. Clair Ave.
Odprto ob večerih

Preiščemo oči in uimerimo očala
Dr. Albert C. Evert
Optometrist
13201 Miles Ave. (nad Woolworth's)
Ure: 9:30-5:30 pop. — ob sredah do pol dne — ob večerih po dogovoru
LONGacre 5464

Naprodaj je

lepo trgovsko posloplje, ležeče ob prometni cesti, v katerem sta dve trgovini, zraven je pa dvonadstropna hiša in garaža. Vsa posloplja so v najboljšem stanju. Krasna prilika za podjetnega rojaka, kateri hoče dobro investirati svoj denar. Lastnik prodaja iz razloga, ker ne živi v mestu. Za informacije pokličite IV. 3389, po 6. uri zvečer.

Kupujte vojne bonde in vojno-varovalne znamke, da bo čimprej poraženo osiše in vse, kar ono predstavlja!

ŽENE IN DEKLETA

Priporočamo se vam, da pridete po lepe obleke. Vse mere in barve. Ravno tako imamo fine spomladanske suknje, slamnike in vsakovrstnega spodnjega perila za moške, otroke, dekleta in žene.

Posebno priporočamo ženam in dekletom, ki potrebujejo ali ki nameravajo kupiti zimsko suknjo, ker jih imamo še veliko zalogo. Pridite kupiti jih sedaj, ko jih dobite prav poceni, kajti prihodnjo zimo bodo cene zelo višje.

Se vam priporočamo
ANZLOVAR'S
Vogal E. 62 St. in St. Clair

Za delavce

DEKLETA — ŽENE

Polni čas

Plača od ure
Tih, prijetno, čisto delo
Štetje in vlaganje kart
Nobeni stroji
Stalno delo
Izborna okolice, katere boste veseli

WO. 8814 Line 63

ali
1329 W. 78 St.
blizu Lake Ave.

ŽENSKÉ—Nočno snajenje

Zglasite se v
EMPLOYMENT OFFICE
8. nadstropje tekom dneva ali pri Mr. Burgess po 6. uri zvečer
Stalno delo—dobra tedenska plača

THE BAILEY CO.

Ontario in Prospect St.

ŽENSKÉ

ZA ČISCENJE

Nočno delo
3. popoldne do 11. zvečer
Plača od ure in čas in pol za overtime

Morajo biti državljanke

American Stove Co.

Aircraft Division
1825 E. 40th St.

MOŠKE IN ŽENSKÉ

se potrebuje za
splošna tovarniška dela

6 dni v tednu
48 ur dela na teden
Plača za ZACETEK
Moški 77½c na uro
Ženske 62½c na uro
Morate imeti izkazilo državljanstva.

Nobene starostne omejitve, če ste fizično sposobni za delo, ki ga imamo za vas.

Zglasite se na
EMPLOYMENT OFFICE
1256 W. 74 St.

National Carbon Co., Inc.

OSKRBNICE

Polni čas: 5.10 zv. do 1.40 zv. šest večerov na teden

DOWNTOWN:
750 Huron Rd. ali
700 Prospect Ave.
PLAČA \$31.20 NA TEDEN

Delni čas:
1588 Wagar Rd., Rocky River
Tri ure dnevno, 6 dni na teden
PLAČA \$9.90 NA TEDEN

Če ste sedaj zaposleni pri obrambnem delu, se ne priglasiš
EMPLOYMENT OFFICE
ODPRT 8 zj. do 5. zv. dnevno razen ob nedeljah

Izkazilo državljanstva se zahteva

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.
700 Prospect Ave. Soba 901

Delavca se išče

da bi delal na farmi. Lahko delo, v štali pri živini in po vrtu. Zglašiti naj se od 4. do 5. ure popoldne na 1049 E. 185 St.

Kupujte vojne bonde in vojno-varovalne znamke, da bo čimprej poraženo osiše in vse, kar ono predstavlja!

JOS. ŽELE IN SINOVI

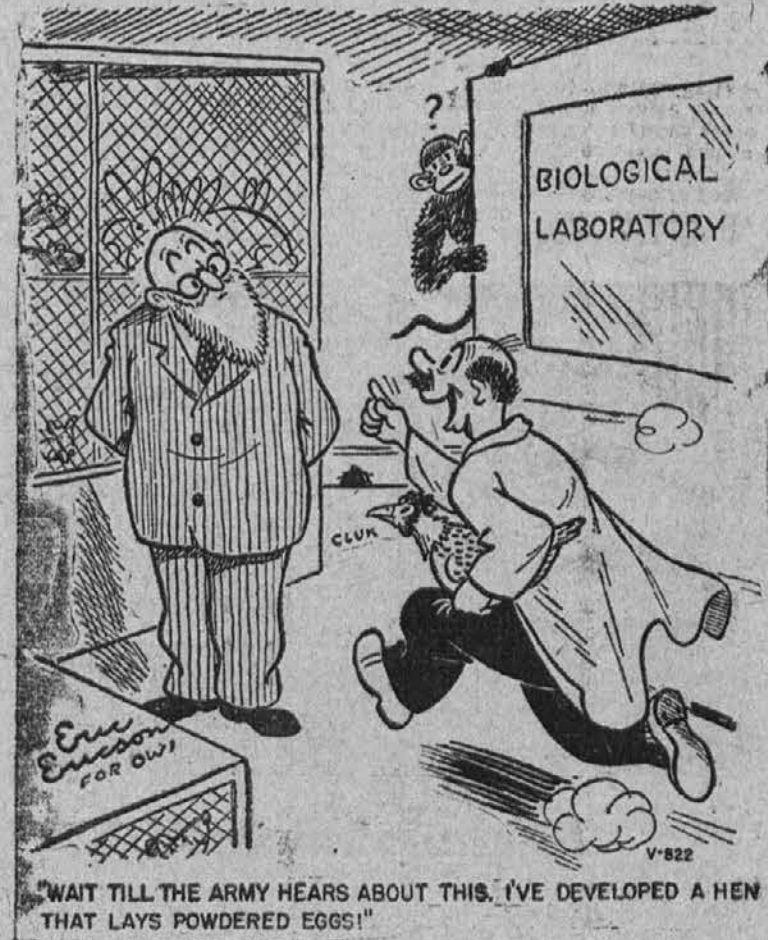
POGREBNI ZAVOD

6502 ST. CLAIR AVE. ENdicott 0583

Avtomobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago.

Mi smo vedno pripravljeni za najboljšo postrežbo.

COLLINWOODSKI URAD: 452 East 152nd Street Tel.: KENmore 3118

"WAIT TILL THE ARMY HEARS ABOUT THIS. I'VE DEVELOPED A HEN THAT LAYS POWDERED EGGS!"